Januari 2023

Oplegnotitie bij de consultatieversies van de regionale kaders Wmo regio BNO-O 2024-2028

In 2023 vindt de besluitvorming plaats over de vier regionale kaders Wmo Brabant Noordoost-Oost 2024-2028: *Centrumregeling Wmo, Koersdocument Inwoners met psychische kwetsbaarheid, Beleidskader Wmo, Inkoopplan Wmo.* . Deze vier kaders hebben we in de afgelopen periode geactualiseerd en ze zijn nu in concept gereed. Deze conceptversies leggen we eerst ter reactie voor aan alle gemeenteraden en Asd's van de regio Brabant Noordoost-Oost en aan alle gecontracteerde zorgaanbieders Wmo uit onze regio.

1. Aanleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna: *Wmo*) geeft gemeenten de opdracht om hun inwoners te helpen, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en deel kunnen nemen aan de maatschappij. Het gaat om inwoners vanaf 18 jaar, mensen met lichamelijke beperkingen, mensen met een verstandelijke beperking en mensen met psychische problemen. Voor de uitvoering van de Wmo werken we sinds 2015 met de gemeenten uit de regio Brabant Noordoost-oost samen. Deze regionale samenwerking ligt vast in een Centrumregeling. Aanvullend daarop hebben we onze inhoudelijke koers in ons Beleidskader en Koersdocument opgeschreven. De concrete acties en plannen staan in ons Inkoopplan.

Op dit moment gelden de volgende regionale kaders:

- Regionale centrumregeling Wmo 2020-2023
- Regionaal koersdocument en regionale ontwikkelagenda mensen met psychische kwetsbaarheid 2020-2023
- Regionaal beleidskader Wmo 2020-2023
- Regionaal inkoopplan Wmo 2022-2023

Onze huidige Centrumregeling, Beleidskader, Koersdocument en Inkoopplan eindigt op 31 december 2023. Daarom hebben we begin 2022 de regionale samenwerking geëvalueerd: De zorgaanbieders en gemeenten zijn positief over de samenwerking en over de manier waarop centrumgemeente Oss haar rol uitvoert. Daarom willen we de regionale samenwerking BNO-O in de periode 2024-2028 voort zetten. We willen hiervoor onze huidige regionale kaders actualiseren voor de komende jaren.

Vanuit het landelijke transitiebureau doordecentralisatie BW van de VNG en VWS wordt geadviseerd om de nieuwe centrumregeling voor een periode van 5 jaar af te sluiten. Voorgesteld wordt om de centrumregeling en het beleidskader vast te laten stellen voor de periode 2024-2028. Voor het inkoopplan stellen we voor om de periodes 2024-2025 en 2026-2028 aan te houden.

In deze oplegnotitie staat kort per kader waarom er een actualisering nodig is, wat het beoogde resultaat is en wat de belangrijkste wijzigingen zijn ten op zichte van de huidige kaders.

2. Regionale centrumregeling Wmo 2024-2028 *(Bijlage 1)*

We actualiseren onze centrumregeling Wmo. Aanleiding voor deze actualisering is:

- de looptijd van de huidige Centrumregeling Wmo geldig is tot en met 2023;
- dat de herindelingen in de regio opgenomen moeten worden: van tien naar vijf gemeenten;
- de doordecentralisatie van Beschermd Wonen om verdere uitwerking van de governance structuur vraagt.

Januari 2023

Beoogd resultaat

De nieuwe Centrumregeling Wmo:

1. is een voortzetting van de huidige samenwerking in Brabant Noordoost-oost op het gebied van de Wmo;
2. wordt aangegaan met vijf gemeenten in plaats van voorheen 10 gemeenten;
2. regelt de governance structuur van de samenwerking ook na doordecentralisatie van Beschermd Wonen per 2024;
3. houdt rekening met de veranderingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen;
4. regelt de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Centrumgemeente en regiogemeenten;
5. is opgesteld mede op basis van het advies van het landelijke Transitieteam van VWS en VNG op de doordecentralisatie van Beschermd Wonen;
6. loopt gelijk met het Regionaal Beleidskader Wmo, het Koersdocument inwoners met een psychische kwetsbaarheid en het Inkoopplan Wmo.

Advies Landelijk Transitieteam VNG/VWS

Voorafgaand heeft de regio extern advies opgevraagd bij het Landelijk Transitieteam van VNG/VWS dat zich richt op de doordecentralisatie van Beschermd Wonen. De vraag die voorgelegd is, is:

'Welke wijzigingen moeten wij nog doorvoeren in onze regionale governance structuur, de Centrumregeling Wmo, om de randvoorwaarden voor onze ambities goed te regelen voordat de doordecentralisatie van Beschermd Wonen per 2024 wordt ingevoerd?'

De hieruit voortgekomen adviezen zijn verwerkt in de Centrumregeling 2024.

De belangrijkste wijzigingen

De wijzigingen waren zo omvangrijk dat er voor gekozen is de wijzigingen niet bij te houden in het document. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Namen gemeenten, duur van de Centrumregeling, overwegingen en jaartallen zijn aangepast.
2. Stemverhouding artikel 8 lid 4 was meerderheid van 10 gemeenten, nu minimaal 3 gemeenten (op basis van CBS-inwoneraantallen). Dit is in overeenstemming met de centrumregeling jeugdhulp BNO.
3. Eventuele wijzigingen in verband met wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022.
4. Artikel 3 is nieuw: uitgangspunten voor samenwerking o.a. verantwoordelijkheidsverdeling centrum- en regiogemeenten en kadering ten opzichte van medisch- en veiligheidsdomein (Zvw, Wlz, forensische zorg) m.b.t. 'hoe ver reikt onze zorgplicht in de Wmo?'.
5. Artikel 4 opdracht centrumgemeente: specialistisch vangnet toegevoegd als gevolg van doordecentralisatie van Beschermd Wonen.
6. Artikel 5 taken centrumgemeente toegevoegd:
    - Uitwerking taken Specialistisch vangnet
    - Centrale regionale toegang BW/MO
    - Bezwaar en beroep regionaal specialistisch vangnet
    - Wvggz – wat wel en wat niet regionaal, beter uitgeschreven o.a. rechtsgedingen was niet geregeld.
7. Artikel 7 is nieuw: taken en bevoegdheden Regiogemeenten, verantwoordelijkheidsverdeling.
8. Artikel 8, lid 3: vaststellen begroting, was al de praktijk maar nog niet vastgelegd.
9. Artikel 9: communicatie rondom toezicht opgenomen.

10. Artikel 11: Financiering Specialistisch vangnet Beschermd wonen en opvang – dit regelt de financiële afspraken van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen. De voorlopige financiële vertaling van artikel 11 in de Centrumregeling, staat uitgewerkt in het Koersdocument psychische kwetsbaarheid in hoofdstuk 7.
11. Artikel 14 toegevoegd de verantwoordelijkheid berichtenverkeer en factuurafhandeling en eigen bijdrage van het specialistisch vangnet en regiogemeenten.
12. Artikel 18 lid 5 is aangepast aan de huidige praktijk.
13. Artikel 27: duur wordt 5 jaar en mogelijkheid verlenging met telkens 1 jaar.

3. Regionaal koersdocument Inwoners met een psychische kwetsbaarheid 2024-2028 *(Bijlage 2)*

We actualiseren het 'Koersdocument voor opvang, zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid' uit 2019. Aanleidingen voor actualisatie van de koers zijn:

- actuele maatschappelijke ontwikkelingen;
- een wenselijke bredere blik hier op;
- beleidskaders en daarmee sturing op meerdere onderwerpen;
- de complexe dossiers en opgaven in de komende jaren, waarvoor duidelijke en actuele lokale en regionale kaders nodig zijn.

<u>Beoogd resultaat</u>

Het nieuwe koersdocument:

1. laat de koers en richting voor de komende jaren zien;
2. schetst de maatschappelijke context en ontwikkelingen die nu spelen, omdat de verwachting is dat deze van invloed zullen zijn op de zorg voor de doelgroep in de komende jaren;
3. gaat per onderwerp kort in op de beleidskaders en ambities – zichtbaar door gekleurde kaders;
4. de ambities worden toegelicht met aanvullende tekst;
5. is een logische paraplu en beschrijft de koers die passend is bij de ingezette uitvoeringsplannen.

<u>De belangrijkste wijzigingen</u>

a. Verbreding van onderwerpen

Toegevoegd zijn actuele ontwikkelingen en maatschappelijke onderwerpen zoals de transformatie van de Maatschappelijke Opvang, aanpak dak- en thuisloosheid, preventieve voorzieningen in de regio, zorg- en veiligheid, samenwerking tussen gemeenten en visie op inkoop.

b. Schaarste, toenemende complexiteit en verdelingsvraagstukken

De maatschappelijke ontwikkelingen laten verschillende risico's zien die naar verwachting zullen leiden tot schaarste, toenemende complexiteit/ multi problematiek en verdelingsvraagstukken. In de ambities komen deze risico's terug:

- monitoropgaven en data gesteund werken (waar hebben we het over);
- samenwerkingsambities over domeinen heen (gedeelde verantwoordelijkheid tussen domeinen), maar ook grenzen aan wat het sociaal domein doet (niet overnemen van behandeling en langdurige zorg);
- handelingsperspectieven en leersessies in de regio (samen leren en richting geven aan uitvoering);
- normalisatie, verkorten van opvangduur en zorg in de thuissituatie (schaarste tegen gaan, maatwerk bieden bij toenemende complexiteit en kosten beheersen);

- actief inzetten van bovenregionale en landelijke netwerken voor risico's waar sturing van 'bovenaf' voor nodig is (adresseren op de juiste plek);
- standpunt innemen over de reikwijdte van de zorgplicht (om kwaliteit, veiligheid en beschikbaarheid van zorg te borgen in de komende jaren).

c. Koers van de uitvoering wijzigt niet

- De 'Regionale Ontwikkelagenda voor opvang, zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid', vastgesteld door de Raden in 2020, wordt verlengd tot en met 2028. De uitvoeringsacties zijn nog actueel en passen bij de ambities in dit Koersdocument.
- Het 'Regionale Uitvoeringsplan aanpak dak- en thuisloosheid', vastgesteld door de Colleges in 2021, wordt verlengd tot en met 2028.
- De nieuwe kaders en ambities in het koersdocument worden geïntegreerd in de uitvoeringspraktijk van bovenstaande uitvoeringsplannen.

Naast het actualiseren van het nieuwe concept-Koersdocument, stellen we voor om de Regionale Ontwikkelagenda voor opvang, zorg en ondersteuning voor inwoners van een psychische kwetsbaarheid' en het Regionale Uitvoeringsplan aanpak dak- en thuisloosheid', te verlengen tot en met 2028 of het moment dat deze geactualiseerd worden op basis van nieuwe wet- en regelgeving.

4. Beleidskader Wmo 2024-2028 *(Bijlage 3)*

Er is een actueel, met de centrumregeling en inkoopplan samenhangend, beleidskader nodig is. Maar, er is geen aanleiding om nieuw regionaal Wmo beleid te ontwikkelen. De reden hiervoor is tweeledig:

- Voor de komende jaren geldt dat de ontwikkelopgaven voor de 'algemene' Wmo met name op lokaal niveau uitgevoerd moeten worden.
- Overkoepelend is er vooral behoefte aan regionaal beleid op hoofdlijnen. De contouren van het algemene Wmo-beleid 2020-2023 zijn hiervoor nog steeds passend. Daarom kiezen we voor het actualiseren (en inkorten) van de huidige regionale Wmo-beleidskaders.

<u>Beoogd resultaat</u>

Het nieuwe beleidskader:

1. laat de koers en richting in de komende jaren zien;
2. schetst de maatschappelijke context en ontwikkelingen die nu spelen, omdat de verwachting is dat deze van invloed zullen zijn op de zorg voor de doelgroep in de komende jaren;
3. gaat per onderwerp kort in op de aandachtspunten en biedt beleidskaders voor het inkoopplan Wmo en de regionale uitvoering van het contractmanagement en inkoop Wmo, monitoring en toezicht Wmo.

<u>De belangrijkste wijzigingen t.o.v. het huidige regionale beleidskader Wmo zijn:</u>

- Het nieuwe regionale beleidskader Wmo is een voortzetting van het huidige beleid. Onze focus wordt bepaald door de huidige maatschappelijke ontwikkelingen (vergrijzing, krapte op de arbeidsmarkt). Door in te zetten op innovatie en transformatie en doorontwikkeling van de inkoop zoeken we naar oplossingen voor de grote maatschappelijke vraagstukken.

- We blijven samenwerken op het gebied van gezamenlijke inkoop en contractmanagement, innovatie en sturing in de keten en regionale samenwerking. Deze onderwerpen zijn, op basis van het huidige beleid, geactualiseerd in het nieuwe beleidskader.
- We breiden de capaciteit voor toezicht uit. Zo kunnen er naast signaalgericht ook meer proactieve toezicht onderzoeken uitgevoerd worden. Daarmee ontstaat er meer zicht op en een meer representatiever beeld van de kwaliteit van de geleverde zorg. Dit draagt bij aan de kwaliteit(sverbetering) in de keten.
- Er is behoefte bij gemeenten aan lokale ruimte/couleur local in de Wmo. Daarom komt een aantal onderwerpen niet terug zodat die lokaal ingevuld, uitgewerkt en uitgevoerd kunnen worden. We noemen deze onderwerpen wel in het nieuwe beleidskader ter illustratie van lokaal Wmo-beleid.

5. Regionaal inkoopplan Wmo 2024-2025 *(Bijlage 4)*

Het inkoopplan vormt de basis vormt voor het contractmanagement en inkoop van de Wmo-ondersteuning, en geeft de richting aan voor de uitvoering en ontwikkeling van het regionale team Contractmanagement en inkoop en het regionale toezicht. Voor beide onderdelen geldt dat een actueel kader vereist is. In de afgelopen jaren is er ervaring en routine opgebouwd met de contractering en de inkoop van Wmo-ondersteuning. Uit de evaluatie blijkt dat de regio en de zorgaanbieders tevreden zijn met deze aanpak.

<u>Beoogd resultaat</u>

Het nieuw Inkoopplan:

1. laat de koers en richting in de komende jaren zien;
2. is gebaseerd op de wens te blijven samenwerken op het gebied van inkoop en contractmanagement, innovatie en sturing in de keten en regionale samenwerking;
3. schetst de maatschappelijke context en ontwikkelingen die nu spelen, omdat de verwachting is dat deze van invloed zullen zijn op de zorg voor de doelgroep in de komende jaren;
4. gaat per onderwerp kort in op de aandachtspunten en ontwikkelingen van de inkoop Wmo en Wmo toezicht.

<u>De belangrijkste wijzigingen t.o.v. het huidige regionale inkoopplan Wmo zijn:</u>

- Het nieuwe inkoopplan Wmo is een voortzetting en actualisering van het huidige inkoopplan. De maatschappelijke ontwikkelingen (vergrijzing, krapte op de arbeidsmarkt, verzwaring van de doelgroep) bepalen mede de grote vraagstukken van de komende jaren.
- We gaan onderzoeken of de huidige inkoopsystematiek nog aansluit bij de huidige behoeften.
- Wmo toezicht wordt een grotere taak in het inkoopplan 2024-2025.
- Verbetering en doorontwikkeling van de Wmo monitor.

6. Besluitvormingsproces

De consultatiefase gaat nu van start. Daarna passen we de vier regionale kaders aan en zullen ze ter besluitvorming aangeboden worden aan de gemeenteraden. Voor een toelichting op dit proces verwijzen we u naar bijgevoegde infographic en planning *(bijlagen 5 en 6).* Daarin kunt u de samenhang tussen de vier kaders en de planning van het besluitvormingsproces zien.